

2.7 Centra dojížděky za prací

V předchozích kapitolách byla pracovní dojíždka posuzována v územní struktuře podle okresů, doplňkově i podle velikostních skupin obcí a největších měst. Takové hodnocení územních odlišností je silně závislé na stávajícím územně-správním uspořádání. Dojíždka obyvatel za prací je však procesem, do kterého se kromě nesporných „umělých“ vlivů administrativních¹, promítá i určitá míra spontánnosti či přirozenosti. Intenzita dojížděky je dána především přirozenou atraktivitou jednotlivých lokalit, vytvářenou jak dlouhodobým historickým vývojem, tak i ekonomickou úspěšností měst či regionů v současném transformačním období.

Cílem následující části je snaha o přesnější zachycení skutečného rozmístění pracovních příležitostí, jejich struktury a také identifikace významných center kraje. Rozbor je zde doplněn podrobnými přílohovými tabulkami s charakteristikami dojíždějících z nejvýznamnějších zdrojových obcí, dojížděkové proudy se zde neomezují pouze na hranice daného kraje, ale pokrývají celé území ČR.

Tab. 2.7.1 Dojíždějící za prací do vybraných center dojížděky podle pohlaví a věku

Kraj, centrum dojížděky	Dojíždějící do obce celkem	z toho podíl žen (v %)	Dojíždějící podle věku (v %)						Podíl dojíždějících denně (v %)
			15 - 24 let	25 - 29 let	30 - 39 let	40 - 49 let	50 - 59 let	60 let a více	
Kraj celkem	193 415	39,7	17,0	16,6	24,7	24,4	16,2	1,3	82,8
Adamov	1 232	27,1	8,9	14,4	19,6	28,2	27,1	1,6	92,9
Blansko	5 839	40,0	13,7	15,2	23,5	26,5	19,7	1,4	91,3
Boskovice	4 246	44,9	18,0	15,9	24,4	26,3	14,6	0,8	92,7
Brno	65 127	37,9	19,4	19,5	23,6	21,0	15,1	1,3	73,4
Břeclav	6 961	43,9	14,3	17,0	25,9	25,8	16,2	0,8	80,4
Bučovice	1 371	34,1	23,7	13,7	22,2	25,3	13,5	1,6	85,1
Bzenec	2 022	36,4	18,5	16,5	25,1	24,8	14,3	0,8	93,1
Hodonín	8 372	41,1	17,2	15,0	26,1	26,1	14,1	1,4	84,8
Hustopeče	2 734	40,9	12,4	14,1	27,0	28,2	17,6	0,8	92,5
Ivančice	1 556	50,8	12,9	14,8	27,2	26,9	17,0	1,2	89,0
Kuřim	3 609	38,9	20,2	16,0	25,0	21,8	15,8	1,2	76,8
Kyjov	4 637	47,7	14,3	15,1	28,2	27,2	14,5	0,7	91,1
Letovice	1 209	43,9	15,1	16,0	23,3	28,0	16,5	1,2	92,6
Mikulov	1 721	39,2	22,7	15,3	24,2	23,3	13,9	0,5	76,8
Modřice	2 614	40,2	21,5	16,0	21,3	22,6	17,1	1,5	87,7
Moravský Krumlov	1 677	42,5	15,0	14,3	26,5	27,8	15,7	0,7	86,7
Pohořelice	832	44,5	16,0	16,5	26,8	23,3	16,0	1,4	90,0
Rosice	1 217	38,3	12,0	16,4	24,9	26,9	18,6	1,3	86,8
Slavkov u Brna	1 706	42,8	15,3	17,1	24,2	25,7	15,7	1,9	88,1
Strážnice	1 319	53,8	14,1	15,5	25,5	29,2	14,3	1,4	93,7
Šlapanice	764	34,9	15,1	16,5	25,8	25,0	15,8	1,7	88,2
Tišnov	1 949	43,8	11,6	14,0	24,1	28,7	20,1	1,6	87,4
Veselí nad Moravou	2 755	36,9	10,2	13,1	26,7	29,4	19,6	1,1	85,8
Vyškov	5 770	39,4	21,7	15,1	20,8	25,4	15,7	1,2	82,4
Znojmo	7 184	45,9	17,5	17,7	24,9	24,9	14,5	0,5	86,9
Židlochovice	757	42,0	12,7	13,5	26,9	27,7	16,9	2,2	85,6

Pro centrum dojížděky za prací je možno jako kritérium výběru zvolit počet dojíždějících za prací doplněné případně faktem, zda město plní úlohu obce s rozšířenou působností. V tomto případě bylo možno vybrat 23 měst, kam dojíždělo více než 1 000 osob za prací, dále pak další 3 města (Pohořelice, Šlapanice a Židlochovice), kde sice byl počet dojíždějících za prací nižší než jeden tisíc, ale plní roli obce s rozšířenou působností.

¹ Dojíždka za prací je ovlivněna současným územním uspořádáním díky přímé vazbě pracovních míst ve veřejném sektoru (veřejná správa, zdravotnictví, školství, soc. služby) na správním uspořádání státu. Přitom podíl veřejného sektoru na celkové zaměstnanosti se v celonárodním měřítku blíží 25%.

Je však třeba připomenout, že silně administrativně determinovány jsou především vztahy obyvatel ke správním institucím, zdravotnickým a do značné míry i ke školským zařízením. Zároveň jde o jevy, o kterých (s výjimkou dojížděky žáků a studentů do škol) nelze v současnosti získat žádné ucelené, územně podrobně členěné statistické údaje. Naopak za relativně „přirozené“ procesy lze označit především pohyby za prací, za nákupy, za kulturou, nebo migraci obyvatel.

Center dojížděky bylo tedy vybráno 26, ovšem pracovních mikroregionů, které jsou tématem další kapitoly, bylo vytipováno podle daných kritérií 16 (viz. strana 44). Největší pracovní mikroregion Brno tak zahrnuje 9 center – Adamov, Brno, Kuřim, Modřice, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Šlapanice a Židlochovice. Mikroregion Boskovice zahrnuje i centrum Letovice, mikroregion Veselí nad Moravou zahrnuje i centrum Bzenec.

Největším průmyslovým a obchodním centrem kraje je Brno. V roce 2001 sem za prací dojíždělo 65 127 osob, následují bývalá okresní města Hodonín (8 372 dojíždějících), Znojmo (7 184), Břeclav (6 961), Blansko (5 839) a Vyškov (5 770 dojíždějících). Pouze 5 měst z uvedeného přehledu (Adamov, Bzenec, Letovice, Modřice a Strážnice) neplní úlohu obce s rozšířenou působností.

Do obcí Jihomoravského kraje dojíždělo za prací 193 415 osob, z nich bylo 76 770 žen, tvořily 39,7% celku. Největší část dojíždějících byla ve věku 30 až 39 let, 47 699 osob v této skupině tvořilo 24,7% celku. Z počtu dojíždějících do obcí kraje 160 121 osob dojíždělo za prací denně, jejich podíl tvořil 82,8% celku.

Z hlediska skladby dojíždějících za prací podle pohlaví bylo nejvyšší zastoupení žen mezi dojíždějícími ve Strážnici, kde ženy tvořily 53,8% dojíždějících a v Ivančicích, kde tvořily 50,8%. Naopak nejnižší zastoupení měly ženy mezi dojíždějícími do Adamova – 27,1%, dále pak do Bučovic, kde tvořily 34,1% dojíždějících.

Struktura dojíždějících v centrech dojížděky za prací z pohledu věkové skladby nevykazovala mezi městy v jednotlivých věkových kategoriích výrazných odchylek. Snad jen v nejnižší kategorii věku, a to 15 až 24 let, byl výraznější rozdíl mezi mezními hodnotami – v Adamově tvořila tato věková skupina pouze 8,9% dojíždějících, ve Veselí nad Moravou pak 10,2%, ovšem v Mikulově již 22,7% a v Bučovicích 23,7% dojíždějících.

Podíl dojíždějících denně byl nejnižší v Brně – 73,4%, v Mikulově a Kuřimi činil podíl denně dojíždějících shodně 76,8%. Naproti tomu v Bzenci z celkového počtu dojíždějících bylo 93,1% dojíždějících denně a ve Strážnici byl podíl ještě vyšší – 93,7%.

Tab. 2.7.2 Dojížděka za prací do vybraných center dojížděky podle nejvyššího ukončeného vzdělání

Kraj, centrum dojížděky	Vydědějící z obce					Dojíždějící do obce				
	celkem	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (v %)				celkem	z toho nejvyšší ukončené vzdělání (v %)			
		základní a bez vzdělání	učňovské a střední bez mat.	střední s mat. a vyšší	vysoko- školské		základní a bez vzdělání	učňovské a střední bez mat.	střední s mat. a vyšší	vysoko- školské
Kraj celkem	194 268	7,5	47,4	33,4	11,5	193 415	7,4	47,0	34,1	11,4
Adamov	994	8,2	43,0	36,3	12,2	1 232	5,1	45,7	38,5	10,6
Blansko	3 185	4,1	35,3	41,7	18,9	5 839	6,1	46,6	35,6	11,5
Boskovice	1 334	2,5	32,5	44,1	20,5	4 246	4,7	53,4	33,8	7,9
Brno	13 352	3,5	27,3	34,8	34,3	65 127	5,1	40,2	38,6	15,9
Břeclav	2 202	6,7	35,2	40,1	17,8	6 961	8,6	42,4	39,4	9,3
Bučovice	1 075	6,2	44,4	38,4	10,9	1 371	8,9	51,3	30,0	9,7
Bzenec	740	5,4	36,5	41,8	16,4	2 022	9,8	56,2	27,9	6,0
Hodonín	2 607	5,2	41,1	37,5	16,2	8 372	8,7	43,1	37,2	10,9
Hustopeče	783	5,4	39,0	39,6	14,3	2 734	10,4	52,2	29,7	7,6
Ivančice	1 581	4,1	44,4	38,5	12,8	1 556	9,1	47,7	33,0	10,2
Kuřim	1 959	3,8	33,5	42,7	19,9	3 609	5,7	50,9	34,7	8,6
Kyjov	1 525	4,7	37,2	35,7	22,4	4 637	8,6	48,9	34,9	7,5
Letovice	1 139	3,8	43,5	38,8	13,9	1 209	4,6	54,8	30,4	10,1
Mikulov	1 006	5,8	40,7	39,6	13,4	1 721	8,5	43,8	37,6	9,8
Modřice	1 048	8,3	39,7	36,6	15,2	2 614	8,8	47,7	33,2	10,1
Moravský Krumlov	1 042	3,6	43,0	36,5	16,7	1 677	10,1	60,5	23,6	5,7
Pohořelice	850	9,8	49,8	31,9	8,5	832	13,1	54,2	23,7	8,9
Rosice	1 378	6,1	43,0	37,7	13,2	1 217	6,9	48,7	34,4	9,8
Slavkov u Brna	1 229	4,1	43,3	37,8	14,4	1 706	9,3	50,6	30,7	9,3
Strážnice	984	5,1	37,9	39,8	17,1	1 319	9,6	55,3	26,5	8,4
Šlapanice	2 134	5,4	36,7	39,9	17,9	764	6,0	50,8	30,4	12,8
Tišnov	2 131	6,6	35,1	41,7	16,5	1 949	6,6	50,7	31,9	10,7
Veselí nad Moravou	2 324	8,0	41,8	37,0	13,1	2 755	7,9	52,7	31,0	8,2
Vyškov	2 595	4,0	33,4	39,8	22,6	5 770	6,5	44,0	36,3	13,0
Znojmo	3 547	6,5	40,4	38,0	14,9	7 184	11,0	49,2	32,0	7,8
Židlochovice	844	7,9	42,4	37,8	11,8	757	9,9	52,6	24,6	12,9

V roce 2001 ze 194 268 osob vyjíždějících z obce za prací se celkem 14 490 osob, tj. 7,5% z celku, přihlásilo ke kategorii základního vzdělání a bez vzdělání. Vzdělání učňovské a střední bez maturity udalo 92 168 osob, což bylo 47,4% celku, střední vzdělání s maturitou a vyšší uvedlo 64 970 osob – 33,4% z celku a vysokoškolské vzdělání uvedlo 22 356 osob, což bylo 11,5% z osob vyjíždějících z obce za prací. Zajímavé je srovnat podíly vyjíždějících za prací z jednotlivých měst v hraničních kategoriích vzdělání – základním a vysokoškolským. Nejnižší podíl osob se základním vzdělání z vyjíždějících za prací byl zaznamenán v Boskovicích (2,5%), v Brně (3,5%) a Moravském Krumlově (3,6%), naopak nejvyšší podíl těchto osob byl v Adamově (8,2%), v Modřicích (8,3%) a v Pohořelicích (9,8%). Nejnižší podíl osob s vysokoškolským vzděláním z vyjíždějících za prací byl zaznamenán v Bučovicích (10,9%), v Židlochovicích (11,8%) a v Adamově (12,2%), naopak nejvyšší podíl těchto osob byl v Kyjově (22,4%), ve Vyškově (22,6%) a v Brně (34,3%).

Dojíždějících za prací do obcí Jihomoravského kraje v roce 2001 bylo 193 415, z tohoto počtu se celkem 14 232 osob, tj. 7,4% z celku, přihlásilo ke kategorii základního vzdělání a bez vzdělání. Vzdělání učňovské a střední bez maturity udalo 90 880 osob, což bylo 47,0% celku, střední vzdělání s maturitou a vyšší uvedlo 65 894 osob – 34,1% z celku a vysokoškolské vzdělání uvedlo 22 137 osob, což bylo 11,4% z osob dojíždějících do obce za prací. Nejnižší podíl osob se základním vzdělání z dojíždějících za prací byl zaznamenán v Boskovicích (4,7%), v Adamově (5,1%) a v Brně (také 5,1%), naopak nejvyšší podíl těchto osob byl v Pohořelicích (13,1%), ve Znojmě (11,0%) a v Hustopečích (10,4%). Nejnižší podíl osob s vysokoškolským vzděláním z dojíždějících za prací byl zaznamenán v Bzenci (6,0%), v Kyjově (7,5%) a v Hustopečích (7,6%), naopak nejvyšší podíl těchto osob byl v Brně (15,9%), Vyškově (13,0%) a v Židlochovicích (12,9%).

Tab. 2.7.3 Dojíždějící za prací do vybraných center dojížděky podle odvětví

Kraj, centrum dojížděky	Dojíždějící do obce celkem	Dojíždějící podle odvětví (v %)					Denně dojíždějící podle času stráveného na cestě (v %)			
		průmysl	staveb- nictví	obchod	doprava a telekomun.	škol.,zdrav., soc.činnosti	do 14 minut	15 - 29 minut	30 - 59 minut	60 minut a více
Kraj celkem	193 415	35,2	11,7	9,5	7,4	10,3	16,4	34,2	38,1	11,0
Adamov	1 232	85,1	1,0	1,1	1,1	3,6	4,9	30,5	53,6	10,8
Blansko	5 839	50,1	6,8	6,0	5,3	8,3	10,4	37,2	46,1	6,2
Boskovice	4 246	51,9	6,1	7,2	7,8	14,3	11,7	46,6	37,3	4,1
Brno	65 127	24,7	16,1	10,9	8,9	11,2	3,8	17,8	53,9	24,2
Břeclav	6 961	27,3	7,3	9,2	16,8	10,7	11,4	43,7	37,8	6,9
Bučovice	1 371	43,5	7,5	6,3	4,9	8,0	21,9	43,5	28,8	5,5
Bzenec	2 022	57,8	12,7	6,3	4,1	7,2	20,7	46,1	28,9	4,1
Hodonín	8 372	32,9	11,5	11,2	7,6	8,1	14,3	42,0	38,6	4,9
Hustopeče	2 734	42,2	10,4	10,2	6,1	9,2	24,1	42,5	29,1	4,1
Ivančice	1 556	43,8	9,9	8,2	3,5	21,1	17,7	45,3	32,6	4,3
Kuřim	3 609	73,8	4,6	4,6	1,3	2,7	11,9	33,8	43,9	10,2
Kyjov	4 637	32,6	11,4	11,0	8,2	21,7	20,1	44,8	31,9	3,0
Letovice	1 209	50,5	10,5	7,7	3,8	11,7	11,6	47,1	35,5	5,4
Mikulov	1 721	22,0	7,0	10,2	3,8	7,3	24,8	44,7	26,2	3,9
Modřice	2 614	39,6	9,3	25,8	3,8	2,6	9,6	27,4	50,5	12,5
Moravský Krumlov	1 677	52,1	8,9	8,2	5,9	7,1	18,0	48,1	30,8	2,8
Pohořelice	832	27,8	8,5	24,6	5,4	5,9	25,4	43,1	27,1	4,0
Rosice	1 217	41,2	9,1	10,8	7,2	10,1	20,0	46,6	28,5	4,6
Slavkov u Brna	1 706	48,5	6,3	11,0	4,2	9,9	25,6	43,2	26,3	4,7
Strážnice	1 319	44,8	12,7	9,2	3,4	10,2	24,0	43,4	28,2	4,3
Šlapanice	764	25,8	16,9	17,9	7,1	11,0	23,4	32,8	32,5	10,8
Tišnov	1 949	31,0	8,9	12,0	14,9	11,2	19,8	42,1	32,4	5,5
Veselí nad Moravou	2 755	35,6	11,0	10,0	20,0	8,6	18,6	43,4	34,1	3,7
Vyškov	5 770	26,6	10,2	7,8	6,4	12,1	16,2	42,4	34,9	6,2
Znojmo	7 184	29,6	13,9	10,9	7,8	11,6	15,2	41,4	37,0	6,1
Židlochovice	757	21,9	5,8	11,6	13,7	14,4	34,6	38,0	23,5	3,9

Skladba dojíždějících podle odvětví, v nichž pracují, byla zpracována za 7 základních oborů – v kraji v nich v roce 2001 pracovalo 79,2% zaměstnaných. Nejvýrazněji byl zastoupen průmysl, 68 075 osob dojíždějících za prací v tomto odvětví tvořilo 35,2% celku. Ve stavebnictví pracovalo 11,7% dojíždějících, ve školství a zdravotnictví 10,3%, v obchodě a službách 9,5% a v dopravě a telekomunikacích pracovalo 7,4% dojíždějících za prací do obcí kraje.

U všech center dojížděky ve sledované struktuře odvětví dominovalo zastoupení průmyslu. Nejvyšší podíl tohoto odvětví byl zaznamenán v Adamově, kde v průmyslu pracovalo 85,1% dojíždějících, následovala Kuřim se 73,8% a Bzenec s 57,8% dojíždějících zaměstnaných v průmyslu. Obor stavebnictví byl nejvýrazněji zastoupen ve Šlapanicích – 16,9% dojíždějících a v Brně – 16,1% dojíždějících. Modřice s 25,8% a Pohořelice s 24,6% dojíždějících vévodily zastoupení odvětví obchodu. Obor dopravy a telekomunikací měl nejvyšší podíl mezi dojíždějícími za prací do Veselí nad Moravou – 20,0% a do Břeclavi – 16,8%. Školství, zdravotnictví a sociální činnosti mělo nejvyšší zastoupení mezi dojíždějícími do Kyjova, v těchto oborech zde pracovalo 21,7% dojíždějících a v Ivančicích, zde podíl činil 21,1% dojíždějících.

Denně dojíždělo do obcí kraje za prací 160 121 osob. Na cestě do práce strávily v průměru 34 minut. Délku cesty v trvání do 14 minut vykazalo 26 286 osob, což bylo 16,4% denně dojíždějících, cestu v rozmezí 15 až 29 minut absolvovalo 54 788 osob (34,2%). Nejvyšší počet, a to 61 084 osob, vykazalo denní cestu v délce 30 až 59 minut (38,1%) a nakonec cestu v trvání 60 minut a více udalo 17 575 osob, což bylo 11,0% denně dojíždějících za prací do obcí kraje.

Z jednotlivých měst se z pohledu struktury času stráveného při dojížděce za prací odlišuje především Brno, kde je nejnižší zastoupení obou kratších časových kategorií a tím i nejvyšší zastoupení obou delších časových rozmezí. Průměrná doba trvání cesty při dojížděce za prací je shodná s hodnotou za okres Brno-město a činí 48 minut. Nejvyšším podílem cest v trvání do 14 minut se vykazala města Židlochovice (34,6%), Slavkov u Brna (25,6%) a Pohořelice (25,4%). Podíl cest v trvání 15 až 29 minut byl nejvyšší v Moravském Krumlově (48,1%) a v Letovicích (47,1%). Denní cesty v rozmezí 30 až 59 minut a 60 minut a více byly kromě Brna shodně zaznamenány v Modřicích a v Adamově.

Tab. 2.7.4 Dojíždějící denně za prací do center dojížděky podle použitého dopravního prostředku

Kraj, centrum dojížděky	Dojíždějící do obce celkem	z toho použitý dopravní prostředek (v %) ¹⁾												
		autobus	vlak	MHD	automobil - řidič	automobil - spolucestující	motocykl	kolo	jiný	autobus + vlak	autobus + MHD	vlak + MHD	ostatní kombinace	žádný dopravní prostředek
Kraj celkem	193 415	28,8	7,4	6,1	22,2	6,1	0,3	3,5	0,7	3,0	3,8	2,4	11,1	3,9
Adamov	1 232	21,8	38,5	0,4	7,7	2,4	-	0,4	-	14,0	-	4,3	6,9	3,2
Blansko	5 839	44,3	7,7	2,9	16,0	5,0	0,1	1,6	0,4	3,7	2,5	1,4	10,8	3,1
Boskovice	4 246	57,3	1,2	0,2	18,4	5,4	0,1	0,7	0,8	2,6	0,3	0,1	9,9	2,4
Brno	65 127	18,3	10,0	13,3	20,0	4,7	0,0	0,6	0,4	2,9	8,8	6,0	10,7	3,6
Břeclav	6 961	28,2	17,4	0,8	18,4	4,5	0,2	3,0	0,4	6,1	0,5	1,1	16,3	2,4
Bučovice	1 371	32,3	10,4	0,2	20,3	5,7	0,1	1,5	0,2	8,9	0,1	0,7	12,5	6,1
Bzenec	2 022	26,6	11,9	0,2	21,3	8,1	0,4	8,4	0,2	6,3	-	0,2	14,6	1,5
Hodonín	8 372	44,1	6,0	1,0	17,7	4,5	0,1	3,5	0,3	3,0	1,0	0,4	12,3	5,4
Hustopeče	2 734	38,5	6,3	0,1	26,2	8,7	0,3	1,5	0,4	3,6	0,1	0,4	11,4	1,8
Ivančice	1 556	47,6	1,2	0,3	22,2	8,3	0,2	2,0	0,6	1,6	0,4	0,1	11,8	3,1
Kuřim	3 609	49,2	3,3	0,6	18,3	8,4	0,0	0,7	0,1	3,0	2,9	0,6	10,6	1,8
Kyjov	4 637	55,8	5,4	0,2	15,1	4,1	0,1	1,7	0,4	2,9	1,3	0,1	10,1	2,6
Letovice	1 209	48,7	6,8	0,2	18,7	5,0	0,2	0,9	0,2	4,6	0,2	0,2	11,4	2,0
Mikulov	1 721	24,7	6,3	0,1	27,4	7,4	0,1	2,4	1,0	4,0	0,5	0,5	13,7	8,0
Modřice	2 614	12,8	7,1	34,4	22,4	4,4	0,0	1,0	0,4	1,3	4,7	2,3	7,7	1,2
Moravský Krumlov	1 677	42,0	4,2	0,3	23,6	10,0	0,4	1,1	0,3	1,1	0,4	1,3	11,6	3,2
Pohořelice	832	28,8	2,8	0,5	29,7	7,2	1,0	11,2	0,4	1,9	1,9	-	10,8	3,1
Rosice	1 217	33,1	6,7	0,6	30,4	6,2	-	1,2	0,8	3,0	1,3	0,5	9,4	6,4
Slavkov u Brna	1 706	37,6	7,3	0,3	23,0	6,3	0,2	2,2	0,5	5,3	0,6	0,6	13,4	2,1
Strážnice	1 319	40,4	13,3	-	16,5	4,2	0,3	3,3	1,0	7,9	0,1	-	12,0	0,7
Šlapanice	764	10,9	3,9	25,0	29,8	5,2	0,8	3,7	0,4	1,2	3,3	1,8	11,4	1,8
Tišnov	1 949	36,5	9,4	1,0	23,9	3,9	0,2	2,1	0,8	3,7	0,3	1,5	11,4	5,1
Veselí nad Moravou	2 755	33,0	19,3	0,3	13,6	3,0	0,0	8,9	0,3	6,4	0,1	0,1	13,6	1,2
Vyškov	5 770	39,4	4,1	1,1	19,2	5,9	0,1	2,0	0,3	3,0	2,5	0,8	11,7	8,9
Znojmo	7 184	31,5	5,4	9,7	23,1	6,1	0,2	2,4	0,8	2,4	2,0	0,8	9,3	5,5
Židlochovice	757	31,7	0,8	0,7	31,6	5,8	0,4	11,4	1,1	1,1	3,8	-	9,8	1,7

¹⁾ dopravní prostředek se týká denní dojížděky z místa bydliště (i přechodného) do místa pracoviště

Ze 193 415 osob, kteří denně dojíždí za prací do obcí Jihomoravského kraje pouze 7 519 z nich, což je 3,9%, nepoužívá při cestě do zaměstnání žádný dopravní prostředek. Celkem 145 050 osob, tedy 75,0% celku, používá jeden dopravní prostředek, kombinaci více prostředků využívá 39 489 osob (20,4%) a u 1 357 dojíždějících osob (0,7%) nebyly údaje v tomto směru zjištěny. Nejčastějším prostředkem dopravy je autobus – samostatně ho užívá 28,8% dojíždějících, následuje osobní automobil – samostatně ho užívá 22,2% dojíždějících.

Při dojíždě do Boskovic používá autobus samostatně nebo v kombinaci 60,2% dojíždějících, do Kyjova 60,0% a do Kuřimi 55,2% dojíždějících. Adamov je typický používáním vlaku, samostatně nebo v kombinaci s ostatními prostředky ho zde užívalo 56,7% dojíždějících, ve Veselí nad Moravou to bylo 25,8% dojíždějících a v Břeclavi 24,7% dojíždějících. Městská hromadná doprava samostatně či v kombinaci je nejvíce využívána při cestách za prací do Modřic (41,4%), do Šlapanic (30,1%) a do Brna (28,0%). Automobil, ať již jako řidič nebo spolujezdec, používalo 37,4% dojíždějících do Židlochovic, 36,9% dojíždějících do Pohořelic a 36,6% dojíždějících do Rosic. Zajímavostí jsou 2 města, a to Pohořelice a Židlochovice, kde více než 11% dojíždějících jezdí na kole, nebo další 2 města - Mikulov a Vyškov, kde více než 8% „dojíždějících“ chodí za prací do města pěšky.

Tab. 2.7.5 Bilance dojížděky v centrech dojížděky

Kraj, centrum dojížděky	Dojíždějící do centra			Vyjíždějící z centra			Saldo dojížděky		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Adamov	1 232	898	334	994	553	441	238	345	-107
Blansko	5 839	3 501	2 338	3 185	2 011	1 174	2 654	1 490	1 164
Boskovice	4 246	2 338	1 908	1 334	865	469	2 912	1 473	1 439
Brno	65 127	40 465	24 662	13 352	9 088	4 264	51 775	31 377	20 398
Břeclav	6 961	3 903	3 058	2 202	1 503	699	4 759	2 400	2 359
Bučovice	1 371	904	467	1 075	663	412	296	241	55
Bzenec	2 022	1 285	737	740	454	286	1 282	831	451
Hodonín	8 372	4 929	3 443	2 607	1 797	810	5 765	3 132	2 633
Hustopeče	2 734	1 617	1 117	783	509	274	1 951	1 108	843
Ivančice	1 556	765	791	1 581	1 077	504	-25	-312	287
Kuřim	3 609	2 205	1 404	1 959	1 102	857	1 650	1 103	547
Kyjov	4 637	2 426	2 211	1 525	1 011	514	3 112	1 415	1 697
Letovice	1 209	678	531	1 139	744	395	70	-66	136
Mikulov	1 721	1 046	675	1 006	648	358	715	398	317
Modřice	2 614	1 564	1 050	1 048	555	493	1 566	1 009	557
Moravský Krumlov	1 677	965	712	1 042	697	345	635	268	367
Pohořelice	832	462	370	850	546	304	-18	-84	66
Rosice	1 217	751	466	1 378	820	558	-161	-69	-92
Slavkov u Brna	1 706	975	731	1 229	763	466	477	212	265
Strážnice	1 319	609	710	984	683	301	335	-74	409
Šlapanice	764	497	267	2 134	1 183	951	-1 370	-686	-684
Tišnov	1 949	1 095	854	2 131	1 283	848	-182	-188	6
Veselí nad Moravou	2 755	1 739	1 016	2 324	1 405	919	431	334	97
Vyškov	5 770	3 498	2 272	2 595	1 771	824	3 175	1 727	1 448
Znojmo	7 184	3 890	3 294	3 547	2 334	1 213	3 637	1 556	2 081
Židlochovice	757	439	318	844	513	331	-87	-74	-13

V tabulkových přehledech 2.7.5 a 2.7.6 je uvedena bilance dojížděky za prací v centrech dojížděky nejdříve v roce 2001 v členění podle pohlaví, dále pak ve srovnání roku 2001 s rokem 1991 včetně počtu obsazených pracovních míst v centru. Záporné saldo dojížděky v roce 2001 (počet vyjíždějících za prací z centra převyšoval počet osob za prací do centra dojíždějících) bylo vykázáno pouze v 6 případech. Přitom Ivančice a Tišnov vystupují v rolích center pracovních mikroregionů, Pohořelice jsou centrem subregionu v rámci mikroregionu Brno a zbylé 3 města - Rosice, Šlapanice a Židlochovice - patří také do pracovního mikroregionu Brno. Pomineme-li Brno, pak nejvyšší hodnota kladného salda dojížděky je v Hodoníně a Břeclavi, následuje Znojmo, Vyškov a Kyjov.

Změny počtů dojíždějících a vyjíždějících za prací v centrech dojížděky za posledních deset let vypovídají o změnách ve struktuře ekonomiky měst. Omezení výroby v průmyslových závodech nebo jejich úplný zánik byl důvodem poklesu počtu obsazených pracovních míst a počtu dojíždějících za prací, neobjektivněji však tento vývoj potvrzuje ukazatel obsazených pracovních míst na 1000 zaměstnaných. Příkladem jsou města jako Adamov, Blansko, Strážnice, Veselí nad Moravou, Židlochovice, když právě zde byla zaznamenána nejvýraznější změna tohoto poměrového ukazatele.

Tab. 2.7.6 Balance dojížděky v centrech dojížděky v letech 1991 a 2001

Centrum dojížděky	Dojíždějící		Vyjíždějící		Saldo dojížděky		Obsazená pracovní místa v roce 2001		Obsazená pracovní místa v roce 1991	
	2001	1991	2001	1991	2001	1991	celkem	na 1000 zaměstnaných ¹⁾	celkem	na 1000 ekonomicky aktivních ¹⁾
Adamov	1 232	2 470	994	600	238	1 870	2 593	1 101	4 759	1 647
Blansko	5 839	8 279	3 185	2 748	2 654	5 531	12 678	1 265	16 988	1 483
Boskovice	4 246	3 525	1 334	2 091	2 912	1 434	8 241	1 546	8 631	1 199
Brno	65 127	60 988	13 352	12 706	51 775	48 282	226 794	1 296	252 045	1 237
Břeclav	6 961	7 605	2 202	2 208	4 759	5 397	17 404	1 376	19 443	1 384
Bučovice	1 371	1 425	1 075	1 172	296	253	3 145	1 104	3 872	1 070
Bzenec	2 022	2 065	740	786	1 282	1 279	3 223	1 660	3 433	1 594
Hodonín	8 372	9 727	2 607	3 553	5 765	6 174	17 899	1 475	22 339	1 382
Hustopeče	2 734	2 772	783	802	1 951	1 970	4 793	1 686	5 355	1 582
Ivančice	1 556	1 665	1 581	1 417	-25	248	4 244	994	5 131	1 051
Kuřim	3 609	3 230	1 959	1 885	1 650	1 345	5 937	1 385	6 064	1 285
Kyjov	4 637	4 736	1 525	1 835	3 112	2 901	8 493	1 578	9 362	1 449
Letovice	1 209	1 669	1 139	999	70	670	2 901	1 025	4 204	1 190
Mikulov	1 721	2 221	1 006	919	715	1 302	4 084	1 212	5 317	1 324
Modřice	2 614	2 385	1 048	1 047	1 566	1 338	3 292	1 907	3 307	1 680
Moravský Krumlov	1 677	1 821	1 042	1 048	635	773	3 602	1 214	4 104	1 232
Pohořelice	832	822	850	837	-18	-15	2 040	991	2 299	994
Rosice	1 217	1 483	1 378	1 672	-161	-189	2 251	933	2 931	939
Slavkov u Brna	1 706	1 368	1 229	1 365	477	3	3 302	1 169	3 136	1 001
Strážnice	1 319	2 316	984	956	335	1 360	2 911	1 130	4 419	1 445
Šlapanice	764	608	2 134	2 527	-1 370	-1 919	1 556	532	1 397	421
Tišnov	1 949	2 216	2 131	2 278	-182	-62	3 695	953	4 359	986
Veselí nad Moravou	2 755	4 361	2 324	2 152	431	2 209	5 912	1 079	8 944	1 328
Vyškov	5 770	5 728	2 595	2 459	3 175	3 269	13 962	1 294	15 340	1 271
Znojmo	7 184	6 369	3 547	2 778	3 637	3 591	19 903	1 224	24 191	1 174
Židlochovice	757	1 934	844	1 097	-87	837	1 337	939	2 596	1 476

¹⁾ bydlících na příslušném území

Pohled na města, která jsou centry dojížděky za práci je v příloze doplněn podrobnými tabulkami řady B, města jsou řazena v abecedním pořadí. V přehledech jsou uvedeny charakteristiky dojíždějících za práci z nejvýznamnějších zdrojových obcí. Dojížděkové proudy se neomezují pouze na hranice okresu či kraje, mohou obsahovat i obce náležející do krajů ostatních.